

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

„Ordin înțelept”.

Așa numește organul șasesă de publicitate din loc, „S. D. Tageblatt”, ordinul ministrului nostru de interne, referitor la întrebarea colorilor românești din partea poporului român, într'un articol de fond din numărul de Luni, scris cu multă competență și cu mult simț de dreptate. Confirmă și autorul articolului existența ordinului, pe baza informațiilor primite dela loc autentic, și apoi face istoricul acestei chestii odioase și spune următoarele:

„... Goana după colorii și măsurile înrudite cu ea, nu au alt efect, decât ridicolul, pentru că obiectul acțiunilor oficioase e prea mic și nevrednic de atențiune, dar mai ales, pentru că prin goana aceasta să începe o trageră în degete, la care statul în mod necesar are să rămână în defavor și să-și peardă autoritatea. Pentru că statul nu poate purta lupta aceasta. Statul se ridică în contra unui lucrul, declarat de semn exterior al unui sentiment neiertat, care însă în cele mai multe cazuri abia în urma intervenției statului a devenit aceea ce e. Puterea statului merge numai până acolo, că poate delătura semnul. Sentimentul însă, al cărei expresie e semnul, crește, — intrucât el nu e creat, cum s'a spus, din partea actului polițienesc, — cu atât mai tare, cu cât mai multe confiscări de ale simbolului presupus se întâmplă. Să dă numai boldul de a juca o festă statului, care se ocupă cu lucruri atât de mărunte. Știm doară, cum își ajutau aranjătorii de sărbări românești, pentru a aduce la valoare colorile lor la manifestațiuni festive: împărțeau colorile la trei persoane, cari stăteau lângă, ori după olaltă, și astfel câștiga omul impresia tricoulului lor, fără ca poliția să fi putut împedece lucrul acesta.

Combinarea colorilor, cari trec de colorii naționale, primește în urma opreliștei de a le arăta în public o valoare mult mai mare sentimentală, căci lumea le consideră de odor, de lucru sfânt. Și de faptul, că odorul nu poate fi arătat în public, fără a fi expus necruțătoarelor

mâni jandarmărești, gata să'l atace, se leagă o nemulțămire, care se potențează până la ură în contra statului, la aparență asupra lor”...

Autorul articolului laudă apoi guvernul pentru măsurile luate și continuă astfel:

„... A definiat (dnul ministru-prezident) colorile roșu-galbin-vânăt simplu de părți întregitoare ale portului țărănesc, întrebunțat de cetățenii români ai Ungariei, și are deplină dreptate cu definiția aceasta. Pentru că marea majoritate a celor, cari se folosesc de acest decol, o fac aceasta fără a avea nici o conștiință, că ei poartă un simbol deosebit, ci simplu numai pentru că și alții ca și ei l-au purtat și-l poartă. Cei puțini apoi, cari poartă colorile în conștiința, că ele au un sens mai adânc, nu vreau prin aceasta să simbolizeze vre o apartinență criminală la un stat străin, ci numai apartinența admisibilă, și prin nici o lege oprită, la neamul românesc”...

Autorul articolului spune apoi, că ministrul-prezident a făcut foarte bine că nu a dat colorilor naționale românești o mai mare importanță decât e aceea pe care de fapt o au, și apoi încheie astfel:

„... Atitudinea ministrului-prezident poate fi acceptată ca exemplu pentru înțelepciunea de bărbat de stat, și tocmai de aceea nu-i lipsește nici importanța, legată de mari urmări. Ea arată calea, cum se poate delătura și din partea puterii de stat tot ce formează platforma pentru frecările isvorâte din raporturile naționaliste ungare. Cu cât mai puține platforme de acestea sunt, cari nu aparțin ființei problemei chestiei de naționalitate, cu atât mai curând dispar patimile și iritațiunea, cari îngreunează aplicarea și împedecă înțelegerea. Ordinul referitor la colorii, dat din partea contelui Khuen-Héderváry, e tocmai de aceea, ori cât de neînsemnat e obiectul la care se referă, o lucrare folositoare prealabilă pentru rezolvarea chestiei de naționalitate,

care în cele din urmă totuși are să fie odată făcută”.

Tot atâtea cuvinte, pe cari le subscriem și noi, din toată inima.

Chemare.

Cuvinte adresate tinerimei universitare

de Dr. I. Broșu.

I.

Ca și la sfârșitul articolului — dorind să pătrundă în sufletul nostru, fraților studenți universitari, și al celorla ce mai întâi pașiți pragul instituției, numită Alma mater, căteva îndemnuri necunoscute până acum la noi, cari ne ating concepțiile de credință și morală, — vă rog, ca cuvintele mele să le luați în sensul unui apel sincer.

Aș vrea, de-mi va sta în putință, să închid și să vindec unele răni, tăiate adânc în inimile tinere, de curentele anticreștine moderne, și să ne convingem la fine că viața, cum se zugrăvește pe paginile curate, ca apa izvorului, ale evangeliilor, tot nu e așa de nesuferită, cum ni-o închipuim; că singura și adevărata concepție de viață, ce ne poate mulțumi și ne poate reda liniștea pierdută într'un cumplit naufragiu, e numai creștinismul. El e un port, în care sunt primite toate vapoarele, pe timp de furtună, fără nici o legătură deosebită, pentru că atunci, când e vorba de viață și de moarte, de-a mântui sau a pierde suflete, portul și limanul nostru, I. Cristos, ne primește cu brațele deschise, și la ora a șasea și la a noua și la miezul nopții; el ne adăpostește deopotrivă pe timp frumos, pe cer senin, pe vânturi line, dar mai cu seamă când ne luptăm greu cu vijelia și vârtoarea patimilor omenești. Ce voi înșirui aici, pe paginile acestea, nu e modern și nu e interesant, dacă luăm cuvintele în sensul în care se obicinuește a fi înțelese azi. Eu mă adresez la inimi tinere, cari se pot însufleți pentru o miș-

care nobilă, dacă a tămădui pe cineva de o suferință se poate chema nobil, și dacă a fi creștin de adevărat nu e o faptă urâtă și deamănd de dispreț, ci o cinste și un lucru frumos.

Timpul cât suntem studenți, e timpul unei hotărâri serioase. În dezvoltarea noastră internă, mai curând sau mai târziu, ajungem la un punct, ce trebuie să ne fie hotărâtor, dacă nu pentru viața întreagă, dară de sigur pe ani foarte mulți. Nouă, studenților, ne sunt tocmai anii aceștia de studiu, adică aceia, cari i petrecem pe băncile universității, timpul de deciziune matură și piatra de probă în viitor; și calea prăpăstioasă sau calea netedă, pe care vom merge până la anumite hotare, depinde numai dela deciziunea, pe care vom lua-o la răspântia aceasta. De sigur, că deastădată nu mă adresez acelora, ce fără crize și sguđuri interne, asemenea unei ape liniștite, care-și urmează cursul regulat — adunând albinește, știință peste știință, percurg toată aleia carierii lor universitare, într'o tăcută glorie; nu le vorbesc acelora, cari ascultând oră de oră, foarte regulat, prelegerile și cercetând conștiințios biblioteca, fac strălucite examene la finea celor șapte sau opt semestre de muncă onorabilă... Dară nu sunt destule persoane, ce au nevoie să se hotărască în viață cu mult mai înainte de o sosire norocoasă la porțile universității? Să căutam numai în licee și în gimnazii și vom afla foarte mulți elevi de clasa a cincia și chiar de a patra gimnazială, schimbându-și felul de viață cu desăvârșire, hotărându-se la un traiu cu totul nou. Tinerii deciziunea, cu toată prefacerea și deciziunea lor, călea ce-i așteaptă largă, după edificiul grandios al științii, tot nu e așa de limpede, cum o credeau, și nici așa de frumoasă, cum și-o imaginau din depărtare, de-acasă, din văile romantice ale munților și de pe țărnișurile apelor, cu puvoii cărora de

FOIȘOARĂ.

„Despre gazetărie”.

Sub titlul acesta publică domnul Dr. Victor Bontescu în „Românul” din Arad, numărul 92, niște păreri interesante despre gazetărie și gazetari, păreri, cari merită să fie cunoscute în cercuri cât de largi. Le reproducem după cum urmează:

Cu cât e mai mizerabil ezi un ziar, cu atât mai mare e cercul abonaților lui.

E un fenomen serios acesta, foarte serios, iar eu — deși cu inima plină de jale — nu mă sfiesc s'o spun: că dacă nu va interveni o schimbare totală în presa noastră, și dacă va mai băntui această cinfia zăristică tot așa, atunci fatal se va înfățișa întreg spiritul poporului nostru până la adâncimi și se va nimici! Pentru că dvoastră mă veți înțelege, dacă miile de ziariști, — acești învățători de ezi ai poporului — vor filtra zilnic, cu sutele de mii de glasuri ale lor, în sufletul poporului întreg stăpina lor neștiință, lipsa lor de conștiință, întreaga lor ură de eunoci asupra a tot ce e adevărat și mare în politică, artă și știință, în sufletul aceluiași popor, care credul își întinde mâna și e setos după acest venin, crezând, că o să și câștige întărire sufletească din el — ei, atunci cât va mizerabil să-și fie per-

zarea acest duh al poporului și dacă ar fi chiar de trei ori atât de minunat, cum el este. Nici chiar cel mai talentat popor, ce l-a avut vre-odată lum a, nici Grecii chiar, n'ar fi putut supraviețui o astfel de presă. Iar dvoastră mă veți înțelege, că dacă s'ar afla vre o cinie, ori zece, ori doisorezece oameni instruiți, serioși și muncitori în banda aceasta, — ei n'ar putea altera nimic asupra celor scrise, doar glasul lor se pierde neputincios în huetul și șgomotul colegilor lor.

N'o să fim în stare, să vă reproduc aci istoria presei europene. Destul stă, că odinioară ea era adevărata anteluptătoare a intereselor ideale în politică, artă și știință, ea era meșgera, învățătoarea și educatoarea spirituală a publicului mare. Se lupta pentru idei și căuta ca la nivelul acelor să ridice marea publică. Rând pe rând însă începuse obiceiul publicității lor plătite, a așa numitelor anunțuri sau inserate, — cărora dintru început abia le revenise un locșor, mai tâ z'u își priseră unul de tot mieștel, pe pagina ultimă a gazetei — iar acei obiceiuri a produs o schimbare adâncă în firea întregă a zăristiceii. Se făcuse evident, că aceste anunțuri dau un mijloc foarte prodigios, ca să aduni bogății, să stori imense rente anuale din gazete. Din clipa aceea s'au prefăcut ziarul într'o speculațiune extrem

de lucrativă pentru oricare editor lacom de capital. Dar, ca să câștigi mulți irserenți, e vorba pro primo să ai cât de mulți abonați, pentru că e natural: anunțurile cu diumul le revin numai sc lor ziare, cari se bucură de un cerc mare de abonați. Din clipa aceea deveniră ziaarele — păstrându-și însă totdeauna aparența anteluptătoarelor, idealelor înterese — deveniră, din educatoarele și învățătoarele poporului, slujitoare meschine și fără rezervă ale burgh-ziei bănoase și prin urmare abonați și se făcură slugi ale gustului ei, — o seamă dintre jurnale legate fiind de cercul abonaților, ce-l avea deja, altele de cercul presuntiv al celor, pe cari doreau să-i câștige, în ambele cazuri ținând însă seamă singur de temelia de aur a afacerii inseratelor numai.

Din clipa aceea se prefăcură și ziaarele nu numai într'o afacere bănească de cea mai simplă și ordinară specie, ca oricare alta, dar ce e mai primejdios, ajun-

seră să fie o afacere frauduloasă până la măduvă, care se poate susține numai prin aparența vădit falșă a luptei pentru idei mari și pentru binele obștei.

Vă puteți dvoastră face o iconă asupra efectului depravant, ce trebuia înocet cu însetul fatal să-l exercite și asupra editorilor și asupra scriitorilor de gazetă, ceceasă zilnic repetată minciună, acest izuzitim al secolului al XIX-lea?

Dar, într'un timp de înteișite lupte de partid trebuiau f tal să se ivească și alte efecte. În luptele acestea, ziaarele — e natural, că din capul locului nu puteau să reprezinte altceva, decât toate prejudiciile claselor posidente, cari dau neasămănat de marele contingent al abonaților și cari iarăș trag în urma lor inseratele.

Dar în felul acesta faptul are însă o minimă importanță. Consequența cea mai stricătioasă fu însă următoarea: Un scriitor — câtă vreme e om de cinste — și-ar lăsa mai bine mâna tăiată, decât să scrie contrarul celor ce augetă, ba chiar, scriind, să nu exprime aceea ce gândește. Ori cât de cu perdeau, ori în care formă orecare, dacă nu-i va fi făcut posibil, să-și exprime ceace simțește, mai bine se retrage și nu mai scrie nimic.

(Va urma).

valuri obicinuiu poate să se întrecă de-a notul, voinicește, sau în fine din preajma câmpului frumos, de sub umbra carului încărcat cu făneță, la proțapul căruia rumegă ticiți doi bouleni și în ochii lor a-dânci, negri, de păcură scilpitoare, se reoglindește toată mireasma galbenă a florilor de rapiță și culoarea verde a nemărgenitei puste; piatra probei de-astădată poate să fie și mai nemiloasă, ca cine știe cu câțiva ani mai înainte. Câte prăpăstii, câte hucașuri dese și câte râuri periculoase trebuiesc ocolite, trebuiesc trecute, trebuiesc înotate! Sunt schimbări de caracter neașteptate, crize interne, cataracte ale cugetării, voinți diametral opuse, purtând crâncen război împotriva celor de mai înainte, de cari toate omul tinăr, sub lumina orbitoare a libertății academice, nu-și dă seama; adeseori e mai greu a lua o hotărâre potrivită în împrejurări schimbate, decât a se însufleți pentru un alt țel al voinții.

Anii de student — sunt anii de cisiunii! În momentul acela, când se face primul pas din clasă, la sală sau la aulă, dela director la rector, ea se apropie de noi maiestoașă, imposantă.

Ce sentiment a adevărat plăcut e acela, când sunt convins că de aci înainte profesorul nu mă va mai examina din notițul său nesuferit, că de aci înainte nimeni nu îmi va cere seamă, dacă toată ziua am stat la masă cu ochii pe carte, cu condeiul în mână, sau dacă hoinărind am cutreerat pădurile vechi de brad și mesteacăn, pânăce ostenit, cu dreapta sub căpătâi, am adormit la murmurul isvorului nespuse de dulce; nimeni nu-mi va cere seamă, dacă preparațiile și compozițiile sunt făcute pentru înfiorătorul mâne, sau dacă ascultând glasul tainic al dorului din suflet, am sărit în luntre și trăgând la opăcini singur singurel trecui râul și apoi sub potolitele sulii de lumină ale asfințitului am plecat printre lanuri coapte înainte, culegând flori, cu flori la pălărie, cu flori în mână, în căutarea eternă a eternului soare? Despre aceste nu-mi va cere seamă nimeni, pentru că libertatea academică ni le-a garantat cu toată siguranța. Ce fericită poate fi convingerea, când știi că-ți este permis să posezi păreri tale proprii, și poate deși nu le ai, totuși sentimentul acela de permisiune absolut nelimitată te ridică, te însuflețește, te înalță. Parcă suntem geloși de fiecare clipă a libertății noastre, și avem tot dreptul să fim!

Dar pe cât ni se pare de frumoasă, de netedă și lipsită de griji trecerea prin imperiul libertății, pe atât de ușor se poate luneca, chiar din cauza unei singure și neînsemnate greșeli. Libertatea academică presupune maturitate; iar la acela care nu o are, petalele ei detrandafir se prefac în cei mai ascuțiți spini, ce nu se rușinează a sfășia până la sânge brațele, tălpile goale, pieptul, obrazii, inima. Seriozitatea și valoarea libertății constă din faptul, că toată răspunderea pentru viitorul nostru chemarea și pentru cariera noastră, o pune pe umerii proprii, și e amar de cel slab, care îngeneunche sub povara ei. În fața aceleia, care-i rezistă neclintit și posedă energia educației proprii, ca prin vraje se prefac în cea mai delicată și sinceră prietenă, care nu întârzie niciodată să încunune frunțile, răsărite senine din luptă, cu laurii și frunzele de stejar ale biruinții și nici de a fi un indemn neclintit la formarea caracterului. Fraților studenți, acum trebuie să ne decidem principiar, dacă noi considerăm noua libertate acade-

mică, de un sentiment neobligator la nimic pe lumea asta și prin urmare să o primim ca pe o pradă ce ne-a căzut de-a-gata sub mâni, sau să considerăm libertatea externă oferită de Alma mater ca pe o ocazie binevenită, pentru că prin toate favorurile, prin toate drepturile și prin toate datorințele oferite din partea ei să ajungem la idealul libertății interne, la libertatea sufletului?

Pentru votul universal. Cetim în ziarul maghiar (știre directă nu ni s'a trimis) că comitetul executiv al partidului național român a ținut în Budapesta o conferință, sub conducerea dlui Dr. Teodor Mihali, și a hotărât, ca paralel cu partidul lui Justh și cu socialistii, să organizeze și partidul național român, în toate ținuturile locuite de Români, adunări populare, în restimpul din 15 Maiu până la 30 Septembrie.

Dintr'o inspecție școlară.

(Urmare).

6. În comuna F. la inspecția (din 11 Noemvrie 1909) începătorii legau anevo sunetele (s'a cetit zicerea: am un sac), la limba maghiară însă știau bineșor conversa despre obiectele din sala de învățământ (ká'ya, pad, ablak, tábla, székény). La religie povesteau potrivit, dar inv. îi ajuta prea mult. Piesa „Mama și fetița” e și prea grea și complicată, afară de asta cuprinde o mulțime de elemente fantastice și imposibile. La aplicare vînd inv. să scoată momentul etic: iubirea și îngrijirea părinților pentru copii, în treabă: „Te ce-ți face mama ta, când ești bolnav?” Copilul ougetă, apoi răspunde: „Se duce la potică și-mi cumpără leacuri”. Invățătorul L. s'a luptat cu mari greutate, avînd 72 de începători (băieți și fetițe). Susține ordinea și disciplina. La istorioarele morale își dă silința să facă aprofundarea etică în mod îngrijit și amănunțit.

La examen însă mulți copii citeau anevo și nu puteau lega sunetele mai bine decât în Noemvrie; sloveniau, cum se zice o vechiul termin. La aritmetică exemplificarea nimerită și intuiție sigură.

La clasa a II-a învățătoarea N. fiind o învățătoare cu bune pregătiri și experiență pe terenul didactic, pune întrebări scurte și sigure; elevii (63 la număr, băieți și fete) răspund fluent. La examen am observat, că din religie și din comput a luat mai puțin decât cere planul nostru de învățământ. Causa a fost, că învățătoarea a fost îndelungat bolnavă în cursul anului școlar. De altfel și în alte părți s'au omis chestiuni însemnate din planul de învățământ. Astfel mulți învățători spun, că împărțirea nu se poate lua în anul II, ei fiind prea greș, o amână pe al III-lea.

Cântări și declamațiuni potrivite.

În clasa a III-a învățătorul R. era prea distrat, prelucrarea piesei „Vaca babei Floare” a lăsat de dorit. Și lectura trebuie condusă cu plan, altfel atât copii, cât și inv. o iau rasna și încep a bate câmpii, cum s'a întâmplat cu escursiunea în jurul noțiunii „copilăpădat”, dela care inv. abia a mai găsit poteca de reîntoarcere la ceea ce era ideea fundamentală și cuprinsul piesei. În examen însă a fost inv. mai liniștit și mai stăpân pe sine, punea întrebări auxiliare potrivite, dar prea dese. În clasa a III-a se poate aștepta, ca elevii să povestească și fără atăta ajutor, chiar dacă ar trece peste unele amănunte mai neesențiale.

La geografie întrebarea introductivă a fost: „În care cerc pretorial ne aflăm noi?” Putea să pornească dela familie și să ajungă repede, prin câteva întrebări resumative, la aceeași chestie. S'a înnoerat paralela între organizația politică și cea bisericească. Dar aici s'au cam înnoerat izele.

La intr. „ce a fost Mihai-Viteazul?” un băiat a răspuns: „mitropolit”, altul „Român”. Iar despre George Lazar spuneau, că în București i-au făcut Români chipul din papură (în loc de marmoră). S'a cântat: „Moartea ne vine, dar nu ne pasă”, „Mult e dulce și frumoasă”. Între declamații a fost și „graful neamului”, de Cosciuc (cum zicea un elev pentru Coșbuc).

În clasa IV-a (an. IV., V. și VI.) învățătorul S. (69 elevi și eleve) la religie s'au dat răspunsuri bune, dar inv. întrerupea prea des aprobând: „noa, bine, mă Ioane”, „noa bine, mă Constandine”, „noa bine mă Avrame?” etc.

De multeori s'a pus accentul pe silaba primă ca la cuvintele ungurești: Február, stempel ș. a. s'a stambilit în loc de stabilit. O eroare de amănunt în istoria bis., că mitropolitul Sava Brancovici ar fi păstorit pe vremea lui G. Rákoczi I. Despre Anastasia Șaguna ar fi de dorit, să li se povestească elevilor mai mult, fiind aici amănuntele de o valoare educativă foarte însemnată, atât din punct de vedere religios, cât și național. Din viața mitropolitului Șaguna unele chestiuni au fost bine aduse în legătură cu actualitatea, altele mai slab. Așa d. ex. despre Statutul organic știau prea puțin. La ist. bisericească generală s'au dat răspunsuri bune despre prigonirile creștinilor, dar uneori în repezeală spuneau greșit numele de orașe ș. a. Un copil a început cu zicerea aceasta: „Împăratul Nero a voit să vază, cum a ars cetatea din vechime Stroia (în loc de Troia).

La limba română analiza a mers slab și cu ocazia inspecției și la examen; cu cei din anul VI. elemente de literatură nu s'au luat; lectură privată, spune învățătorul că s'a dat elevilor; aștia însă nu puteau să-și de seama de cele cete. La constituția patriei elevii au cunoștințe sigure. Dar în legătură cu constituția politică e bine a se aminti totdeauna și părțile corăspunzătoare ale constituției noastre bisericești, cari fiind mai apropiate de cercul de experiență și intuiție al copiilor nostri, trebuie chiar să fie utilizate ca pregătire pentru înțelegerea celeilalte, care e mult mai complicată. La comput răsp. mai puțin sigure; inv. ajută prea mult. Din Geografie și Fizică — răspund bine!

7. În comuna G. e școală cu 2 învățători, amândoi tineri și fără deprindere, dar în speranță de a deveni buni învățători, dacă răvna și voința nu le va lipsi.

În clasa I. (an. I. și II.) la învățătorul M. s'au dat răspunsuri bune la religie, limba română și comput, dar inv. are obiceiul a întrerupe prea des prin întrebări auxiliare supe fine, sau prin continue aprobări „noa bine, așa e, se înțelege”. La comput întrebare sucită, „cât e opt mai puțin cu două?” Cântări bune, dar ceva cam lungi și grele pentru începători („Un tată din vechime Român de al nostru sânge”). Declamațiuni potrivite „Școlarul harnic”, Paserea și colivia. Prea mulți absenți, unii dispensați de comitet cu observarea: „souzat de comitet, din cauza sărăciei n'a cercetat școala”.

În clasa II. (an. III., IV., V. și VI.) învățătorul P. ajută preamult, întrerupe prea des și nu are destulă dexteritate în precizarea întrebărilor: „Ex.: „Ce s'a întâmplat pe vremea prorocului Ilie?” „Care religie a ajuns în statul român mai mult?” (adecă stăpânitoare). „Unul dintre bărbații nostri cei mai însemnați care a fost în privința bisericească?” Răsp. „Șaguna”. Intr.: „Ce a fost Șaguna?” „Epișcop”. Inv. vînd să aibă noțiunea de mitropolit repetă întrebarea, la care acum copilul răspunde, că „Șaguna a fost un regel”. Alt răspuns: „Sinodal epahial electoral a fost convocat pe elșu Decemvrie 1847”. Întrebări nepotrivite: „Aflat a Șaguna biserica în stare slabă?” R.: „Aflat”. „Ai știu tu să spui întreg titlul „Statutului organic?” „Și noi cu ce suntem datori regimului, să mulțămim?” Răspunde tot inv. cu o vorbă mai aleasă, cum s'a exprimat „cu grațitudine”, pe care însă nici el n'o înțelege bine. La limba română: „Este vorba căpriorii un substantiv?” La comput inv. e cam neajutorat. La geografie: „Știi tu, câte poluri sunt în Budapesta?” „Și pretinde să le înșire: Podul Margaretei, Cătenar, Elisaveta, Francisc etc... Pedanterie seacă, lipsită de ori ce importanță pedagogică, sau educativă. Iar despre „Asociațiunea” din Sibiu și școala ei de fete au zis: „că le susține statul”.

La istorie inv. ținându-se orbis de un manual slab a spus, că Daicii au fugit în Dania (!). Ca să ajungă iarși la Șaguna a pus întrebarea defectuoasă: „Cine a fost Macedo Român?” Altă întrebare, prolixă: „Când a domnit Ludovic cel Mare, atunci un voevod înțelept și viteaz din Maramurăș unde a trecut?” Răspunsuri slăbuțe. Inv. ar fi trebuit să le concretizeze acest eveniment istoric și prin poezia:

„Dragoș mândru, ca un soare
A plecat la vânătoare” etc.

Cântări și declamații (Maică preacurată, Graul neamului, de Coșbuc, Noi, de G. G.), bune și potrivite.

8. În comuna H. e de asemenea școală cu 2 puteri didactice. Pentru sentimentele unuia dintre cei doi învățători, e semnificativ, că în planul de oare ungureze își scrie numele cu *ki*, iar în cel românesc cu *chi*!

El conduce și școala de repetiție, unde instrucția se face exclusiv în limba maghiară. Elevii știu să spună Hyannusz de rost, dar nu înțeleg, ce spun. Ceteșo

ungurește bineșor. Din istorie nu pot răspunde nimic, din religie românește ceva. (Cântă bine: „Auzi buciomul, că sună”).

În școala de toate zilele cl. I. (an. I. și II.) la limba maghiară răspund bine, dar pronunță anevoe de tot, mai ales sunetele grele *ö* și *ü*. Inv. s'a ostenit de curgea șiroaie sudoarea pe fruntea lui, să facă pe copii să exprime corect: „Az szatal négyzögű”. Copiii pronunțau consovent: „nég szeigh”. An. II. ceteșo la limba română prea repede și fără înțeles, accentuează destul de bine, la comput repede, dar cam mehanic.

În examen inv. strîgă elevii num i pe numele de botez (Ione!, Valerico!).

Pune întrebări auxiliare potrivite, dar nu face peste tot locul aplicațiile, cari se imbie de sine (d. ex. la robia Israelitenilor să fi întreat: Mai sunt popoare asuprite, pe cari Dumnezeu le ajută, ca să nu se prăpădească?) La limba română rîd un copil nu putea cetti bine din carte cuvântul *vizunie* și chiar învățătorul a admis să cetească *viziune*, ceea ce însemnează o totul altceva. La comput răspunsuri sigure. Inv. mereu întreabă: „cum nyai făcut o?” La limba maghiară și începătorii răspund în ziceri destul de lungi, ex.: „Este van akkor, mikor lefekszünk és a'szunk”.

Cântă șezând. Declamațiuni bune, ex. „Școlărița harnică”. Formele scrisse bine și curate.

La clasa II. (an. III., IV., V., VI.) învățătorul accentuează ungurește numele unor elevi d. ex.: *Lójan* în loc de *Loján*; în aceleași caete e scris și ungurește și românește, amestecătura trebuie evitată! La religie răspunsuri bune.

Îndesebi „parabola sămânțitorului” a fost aplicată bine la viața școlărilor. La istoria bisericească s'a spus: „Bisericiile se tot certau între ele, de aceea a fost de lipsă reformatiunea”, ru e toamai corect. Tot astfel: „Lui Vasile Moga i s'au pus restricțiuni din partea calvinilor”. Despre „Statutul organic” cei din clasa VI. nu știau nimic. Tot cam atât despre Anastasia Șaguna, viața și eroismul căreia trebuie utilizate neapărat în serviciul educației religioase a copiilașilor, mai ales a fetițelor noastre. Cântări și declamațiuni bune. Un trialog în proză cu frumoase indemnuri pentru cercetarea școalei. Din fizică nu s'a luat absolut nimic, nici cel puțin câteva elemente, a căror cunoștință e indispensabilă în viața de toate zilele. (Va urma).

Combaterea alcoolismului.

Din 1906, de când s'a introdus „Ordinul Bunilor Templieri” la Români, și până astăzi, putem zice că s'a lucrat mai mult ca orișicând pentru înlăturarea patimei beuturii, multămită mai ales putericei organizații a acestui Ordin atât de răspândit.

Bunii Templieri z'c: „Vrem să combatem cu toate puterile obiceiul rău, ce constă în consumarea beuturilor spirtoase, ori care ar fi ele. Noi arătam pe oale și înțifioș, că și cele mai mici cantități de alcool chiar, de vin și de bere, împiedecă și turbură activitatea mentală a omului. Dovedim că făcându-se uz, fie chiar în măsură cât de mică de beuturi spirtoase, duc repede la *abus*, și astfel alcoolul amestînd voi țu, calea spre neocupătare e d'ja oroită. În sfârșit arătam prin fapte, pe cari z'luic le vedem, că în treburile noastre z'isă cu măsură a acestor beuturi este cauza abuzului...”

Împrietinindu-se organizația acestui Ordin, care urmărește o reformă socială, cu spiritul poporului nostru, cu timpul s'au fondat Loji (despărțăminte) noi; oamenii pătrunși de nobila chemare a acestui Ordin la poporul nostru, s'au aliat Bunilor Templieri, făcându-se membri ai Ordinului, și astfel prin propagandă individuală, dela om la om, prin fii volante și broșuri, propagandă prin ziere și reviste, prin ținerea de ședințe publice, șezători și sărbări, prin excursii propagandiste, ideile abstenenței prind tot mai mult rădăcină în toate părțile, iar Bunii Templieri își văd încolțind sămânța arunată.

În anul trecut, Octomvrie 1910, s'a fondat „Loja românească de district”, avînd sub scutul ei toate Lojile românești existente. Astfel concentrându-se forțele, propaganda a început să devie mai intensivă, numărul Lojilor prin orașe și ocumune se ștorea în măsură cu propagandă făcută, și astfel în anul acesta, de sfintele sărbători ale Paștilor, s'a fondat în București cea mai înaltă jurisdicție națională a Ordinului: „Marea Loje a României”.

În scurtul timp, dela introducerea Ordinului la poporul nostru, s'au tipărit broșuri și foi de propagandă antialcoolică, s'a înființat o bibliotecă periodică tot în scopul acesta, publicându-se nurele, poezii, piese de teatru, poezii, cercetări

științifice ș. a. parte originale, parte traduse, dar toate trădând chestia alcoolismului.

În timpul din urmă „Loja română nească de district“ a dat la iveală unele tablete de propagandă, adresate părinților, învățătorilor și meseriașilor.

Cătră părinți se adresează cu următoarele învățături: „Nu dați copiilor voștri nici o picătură de vin, nici o picătură de bere, nici o picătură de rachiu! De ce? Pentrucă alcoolul, de orice fel și oricât de puțin, face numai rău copiilor. De ce? Alcoolul împiedică dezvoltarea trupului și minții copilului; alcoolul obosește repede, leनेवेशte și micșorează atenția în școală; alcoolul sporește neascultarea față de părinți; alcoolul pricinuesete insomnie și nervozitate; alcoolul primejduiesete moralitatea copiilor; alcoolul slăbește puterea de împotrîvire a trupului, înlesnind nașterea boalelor de tot felul; alcoolul mărește durata oricărui bolii; alcoolul în loc să astâmpere, stăpăne setea și obișnuște ușor pe om cu băutura.

După aceea se adresează cătră învățători, părinții suflașteși ai generațiilor tinere, astfel: Ce trebuie să știe despre chestiunea alcoolismului, învățătorul ca slujitor chemat al binelui public? Trebuie să știe: 1. Că nici o băutară spirtoasă, rachiu, vin, ori bere, nu cuprinde ceva hrănitor sau întăritor, vrednic de amintit; 2. Că alcoolul, care se află în toate băuturile spirtoase, e o otravă care turbură viața celulelor și a țesăturilor corpului și vatamă pe cel care îl bea; 3. Că abuzul de alcool pricinuesete îmbolnăviri grele și oronice ale oelor mai de seamă organe a inimii, a ficatului, a rinichilor și a stomacului; 4. Că alcoolul eșută la întinderea oelor mai pustiitoare dintre boale, tuberculoza și sifilisul; 5. Că alcoolul în orice formă și cătme vatamă în deosebi pe copil din pricina trupului lor nu desul de dezvoltat; 6. Că alcoolul turbură activitatea creierului și puterea de primire a cunoștințelor și de învățatură a copiilor și de aceea; 7. Intrebuintarea de cătră copil a băuturii, înărărește în rău rezultatele învățământului, face pe copil neascultător și îndărătnic; 8. Că alcoolul, prin paralizia centrilor cerebrali ai reflecției și ai stăpânirii de sine, lasă frâu liber pornirilor jositice; 9. Se înțelege că, prin împrejurarea din urmă, moralitatea copiilor e în mare primejdie; 10. De aceea învățătorul trebuie să-și dea seama că combaterea cu putere a alcoolismului va aduce o ridicare a culturii și a sănătății poporului și că e de dorit ca tot corpul didactic să lucreze în toate direcțiile pentru rezolvirea acestei probleme.

Pentru clasa de mijloc, pentru meseriași, unde joacă mai mare rol abuzul de băuturi spirtoase, foaia de propagandă are următoarele învățături: Ce trebuie să știe despre alcool meseriașul? Trebuie să știe: 1. Că rachiu nu e hrănitor și că, prin urmare, nu poate întări; că un pahar de bere n'are mai multă substanță hrănitoare decât făina pe care o poți lua pe vârful unui ouțit; 2. Că toate băuturile spirtoase învioresază și încalzeșco pentru o clipă, dar că repede, repede moleșeșco trupul și-i iau din căldură; 3. Că alcoolul slăbește sângele și mușchii, îngreuează mâinile și micșorează puterea de muncă a trupului și a minții; 4. Că alcoolul înlesnește, prin stricarea sângelui, nașterea tuturor boalelor și lungește durata oelor mai multe dintre ele; 5. Că intrebuintarea obișnuită a alcoolului face pe invalizi timpurii; 6. Că intrebuintarea obișnuită a alcoolului deprinde cu viața de cărciumă și primejduiesete traiul în familie; 7. Că Luna de nelucru se datorește abuzului băuturilor spirtoase; 8. Că intrebuintarea obișnuită a alcoolului ține pe loc orice progres; 9. Că bețivul, care vrea să se leșureșco, numai are voce nici măcar să gese vreo băutară spirtoasă; 10. Că, băut obișnuit de bărbți sau femei, alcoolul primejduiesete sănătatea urmașilor.

Astfel prin continua propagandă a neobișnitorilor luptători Buni Templeri, face să i se dea o atenție deosebită acestei însemnate chestii, contribuind la desrobirea poporului de sub cătușele alcoolului.

În comparație cu alte state, e neasemanat de puțin ce s'a făcut în chestia alcoolismului, dar suntem la început și viitorul promite.

În Gernănie, în 1908 existau 941 de Loji cu 34,362 de membri, în Norvegia 240,000 abstinenți organizați, adică cam 1 abstinent la 10 locuitori, iar societatea studenților abstinenți din Danemarca, recrutați din universități, seminare și gimnezii, număra 470 de membri în 1908, sporindu-se mereu numărul lor.

Aceasta este numai o palidă loonană a mișcării antialcoolice în occident. Deci să căutăm și noi a-i imita și atunei izbândă va fi a noastră.

Elin Gruiu.

NOUȚĂȚI.

Dela Academia Română. Sesiunea generală a Academiei s'a deschis printr'o ședință intimă, ținută Duminecă în 1 Mai v. a. o. În cursul acestei sesiuni, care va dura o săptămână, se vor ceți mai multe discursuri de recepțiune făcute de noii academicieni aleși în anii trecuți.

Sinodul bisericii sășești. Episcopul sășesc din Sibiu, Fr. Teutsch, a convocat pe ziua de 9 Mai a. c. sinodul general al bisericii sășești ardelen. Ședințele acestui sinod, care a durat trei zile, s'au ocupat sub conducerea episcopului mai ales cu chestiunile de organizare internă a activității preoțești. (Am subliniat ouvăntul „internă“, spre deosebire de organizarea externă, plănuită de cățiva preoți ai metropoliei noastre). În ședințele sinodului pomenit s'au desbătut în anul acesta patru rapoarte de însemnătate pentru biserică și poporul sășesc. Acește rapoarte sunt următoarele: „Cultura teologică a statului preoțesc“, în legătura cu conferențele paslorale, ce au să se țină în fiecare district; „Asilul bisericesc din Biertan“, pentru creșterea copiilor orfan, un așezământ care s'a deschis în anul acesta, adăpostind deocamdată 12 orfan; „Despre mișcarea sectelor“, în deosebi despre baptiști și adventiști, cari fac o propagandă tot mai îndrăzneșă în țara Băreii și în părțile albiene; în sfârșit, tractatul interesant: „Rolul preotului în școala de astăzi“. — Președintele sinodului a îndreptat luarea aminte a oelor prezenți și asupra altor trebuințe sau scăderi de ale poporului, îndemnând pe conluoștori să lucreze intensiv pentru reducerea luxului, alcoolismului, a emigrării credincioșilor, — dând pretutindeni îndrumări folositoare.

Manevrele mari din anul acesta se vor ține pe teritorul comitatelor Zemp'er și Sáros. La manevre, care promet a fi extraordinar de impunătoare, va participa și împăratul Wilhelm al Germaniei. Trupele puse în mișcare, cu această ocazie, vor da numărul însemnat de 200,000 de soldați.

Vizită regală. Regele Carol al României dapă o cură de șase săptămâni la băile din Gasteln, va merge la Ischl, pentru a face o vizită monarhului nostru Francois Iosif.

Congres învățătoresc. Al optulea congres învățătoresc din România își va ține ședințele la Târgoviște în zilele de 31 Iulie, 1 și 2 August v. a. c. După congres o parte din învățători vor face excursiuni în țară, o altă parte va merge în Italia, pentru a vedea Roma.

† Ioan Bărsanu, preot gr. or. rom., în etate de 60 ani, după fericită căsătorie de 37 ani și ca servitor al altarului 37 ani, în urma unui morb îndelungat fiind împărțit și sf. sacramente ale muribunzilor, în 14 Mai la 9 ore și-a dat sufletul în mâinile Creatorului. Rămășițele pământești ale defunctului s'au șezat după rital gr. or. în cimiterul gr. or. al Egersegului, la 19 Mai n. la 2 ore p. m. Fie i țărâna ușoară și memoria bineouăntată!

Repausul de Duminecă. China face mereu progrese: un ediot înpărătesco hotărăște, ca de aici în colo toate tribunalele și oficiile publice din împărăție să observe repausul de Duminecă. Țările civilizate din apus n'au atins încă acest progres.

Muște columbace. Se vestește din Mergindea, comitatul Târnavei-mari, că s'au ivit pe acolo muștele columbace. Mai multe vite au căzut jertfă acestor insecte primejdioase.

Mulțamită. Marele binefăcător al neamului nostru, dl Vasile de Stroescu, a binevoit a dona și pe seama bisericii noastre gr. or. din Vâlcelele-rele (tr. Hașeg.) suma de 200 cor. Pentru acest maritim ajutor îi exprimăm și pe calea aceasta cele mai adânci simțite mulțamite. Vâlcelele-rele, la 14/1 Mai 1911. Romul Ciocan, paroh.

Societatea biblică. Din Londra se șorie, că în săptămâna trecută și-a ținut adunarea generală Societatea biblică, care este înființată în 1804, cum se știe, pentru răspândirea Sfintei Scripturi printre popoare. Din raportul anual al societății se vede, că biblia a fost tradusă până acum în 432 de limb; în anul trecut s'au pus în circulațiune aproape șapte milioane de volume. Societatea, dela înființare și până astăzi, a dat în mâna publicului 229 milioane de exemplare din St. Scriptură.

Atentat. Din Bichiș-Ciaba se anunță că doi fii ai proprietarului Andrei Zsilinszky s'au prezentat la conducătorul partidului țărănesco Andrei Achim, pentru a-i cere satisfacție în urma unui articol injurios scris la adresa tatălui lor și publicat într'un ziar d'acolo. Achim a primit în mod brutal pe frații Zsilinszky, și pe unul dintr'inșii l-a lovit cu un baston. Cel lovit a scos un revolver și a tras patru focuri asupra lui Achim rându-l la braț, la picioare și în pantece. Rănitul a fost transportat îndată la spital și operat. Starea sa cu toate acestea s'a agravat atât de mult, încât în zina următoare, Luni, a înecat din viață. Atentătorii au fost arestați.

Maiul în Saliște. Duminecă, în 8/21 Mai a. c. după amezăși își aranjază școala română gr. or. din Saliște maiorul obiceșnit la Netedu. La caș de timp nefavorabil se amână pe Dumineca următoare. Oaspeții sunt bineveniți!

Vizitiu milionar. Într'un orășel englez a răposat o doamnă, cu numele Ana Maria Pignin, în etate de 89 de ani, lășând ca averea sa întregă, de aproape două milioane coroane, să o moșteneșco vizitiuul său. Rudeniile au atăcat îndată testamentul; judecătoria însă li-a respins cererea, și a pus pe fericiutul vizitiu în proprietatea nediscutată a colosalei averi.

Boala de gură și de ughii, care e în vremea din urmă a făcut mari pagube în vitele din țara noastră, s'a ivit de nou în Timișoara, Lipova și în alte comune bănățene.

Urmările scumpirii tutunului. Răgia monopolului tutunurilor din Franța a scumpit tutunul și țigările, în speranță că va face încasări enorme. S'a întâmpat însă, de încasări n'au crescut; oi din contră, au scăzut în asemănare cu cele din anul trecut. Publicul a făcut economie și a consumat mai al-s ouirurile de tutun, a e cărori prețuri n'au fost urcate. Acum este vorba, ca statul să reducă iarăși prețurile.

Caz de moarte. Fostul șef al institutului de editură Baedeker în Germania, Carol Baedeker, a răposat zilele acestea. Cunoscutele sale cărți de călătorie, numite „Baedeker“, sunt răspândite în toate statele.

La fondul Dr. P. Șpan pentru ajutorarea copiilor de Moți aplicați la meserii al „Reuniunii meseriașilor din Sibiu“ a administratorul Ovidiu Gitta, funcționar la șgentura „Albinei“ din Elisabtopole 21 cor. dărușii de „Mugurul“, înșoțire ec. 5 cor., Dr. A. Morariu, avocat 3 cor., Dr. Ioan Petruș, cand. de adv., Fabiu Toma, Mihail Covrig, I. Ban, I. Dragolea, preoți, Izidor Cozma, G. Șerban, preot, Vas. Șerban, preot, Dem. Stinghe, Vic. Morariu, Dr. Ilariu Holom, avocat și And. Gusu, fiecare câte 1 cor. La acelaș fond au mai dăruit membrii sinodului protopresbiteral al tract. M. Oșorhăiu 17 cor. și Cornel Pop, paroh (Părău) 1 cor. Starea fondului 626 cor. 8 bani.

Pedeapsa cu moarte în Spania. Un deputat spaniol a întrebat: este adevărat că guvernul are de gând a șterge pedeapsa cu moarte în Spania? Ministrul președinte Canalejas a răspuns, că da.

Membrii pe viață ai Reuniunii meseriașilor români din Sibiu au sporit cu unul. Fostul măsar din Saliște, dl Nicolae Moisin, actual comerșant în Râmnicul Vâlcea, drept prinos vrednicilor întemeietorii ai Reuniunii meseriașilor noștri s'ieni, care e cel mai vechiu așezământ meseriașesc al nostru, s'a însoris membru pe viață al Reuniunii cu taxa de 50 cor., plătită în rate de câte 10 cor. Membrii pe viață ai Reuniunii sunt: Dr. Bas. Preda, adv., Dr. Vasile Dan, adv., Dr. I. Frumă, adv., Emil Petruș, măsar, Eremie Pureco, lăcătus, Ioan Lugoian, pardositor, Etie Popovioi, par. (Sibișelul vechiu), „Zăgrăna“, ias. de credit (Zătrna), Mihail Simă, croitor, Zach. Aron, oșmar, Petru Bota, croitor, Maria Bota, croitor, Vasile Ban, oșmar, dna Emilia Dr. Rațiu, Vic. Tordășianu, prezid., Dr. Ioan Stroia, protopresb., Dr. Liviu de Lemény, adv., Ioan Socia, revizor r., Romul Badoiu, cul tip., I. Roman, frișer, Timotei Popovici, prof. s'min., Ioan Petrașcu, croitor, Dr. Pavel Opriș, prof. gim. (Brad), dna Eugenia Dr. Opriș, n. Cutean (Brad) Așestia cu taxa deplin achitată, iar cu taxa în parte achitată: Dem. Birăuț, propr. de tip. (Budapeșta); George Bărsan, comerșant (Făgăraș), Nicolae Bembea inv. (Sibiel), George Poponea, cond. tehnic al tipogr. arhid., v. prez., și Nicolae Moisin, comer. (Saliște, Râmnicul Vâlcea). Totalul membrilor 29.

Expoziție de industrie. În hala industrială din pădurea capitalei ungare s'a deschis o expoziție internațională de ferărie și mașine. Protector al expoziției este arhizucele Iosif care cu prilejul deschiderii a ținut o ouvăntare festivă, arătând însemnătatea industriei de ferării și m-tale.

Pardosire perfecționată. În capitala Germaniei se fac experimente cu un nou fel de pardosire, care este superioară asfaltului și macadamului, pentru că nu produce șgomot și nu este nici luncosă. Afară de acestea, este mai leștină și mai durabilă, decât modalitățile întrebuintate până acum la pardosit. Numele noului soi de peatră este Quarritte, iar felul cum se pregătește este secret englez.

Din public.†)

Mulțamită publică.

La apelul comitetului nostru parohial, pentru pictarea și înfrumșetarea bisericii noastre, parohul din South Sharon Pa, Ilie Popp și George Micu din Indiana Harbor au binevoit a colecta dela creștinii cu trageri de inimă față de biserică sumele mai jos indicate.

Parohul Ilie Popp a colectat dela: Parohul Ilie Popp 10 dolari, Ilie Popp a lui Moise, Ioan Popp a lui Moise, Ioan Fulea I. Ioan câte 5 dol. Nicolae Muntean al Dimașului, Ioan Nan I. Stefan câte 2 dolari. Ilie Panta I. Nicolae, George Tanase I. Ioan câte 5 dol. Moise Luca I. Păvăluț 2 dol. Ilie Luca al Ghiții 4 dol. Ilie Zidu I. Ilie 2 dol. Ilie Albu a Bilii 1 dol. Ilie Lupu I. Ilie, Ilie Hociotă a lui Topărcean, Ilie Luca I. Paveluț, Ilie Albu al Sonului câte 2 dol. Ioan Bunea alui Benjamin 1 dolar. Nicolae Lăpădat alui Ducușiu 5 dol. Ioan Morariu al Chivii, Nicolae Albu, Ioan Micu nr. 189, George Lupu nr. 187 câte 2 dol., toți din comuna Luduș. Ioan și Paraschiua Gusan din Boz 5 dol. Nicolae Fulea, Nicolae Grădinar, Ilie Grădinar câte 1 dol, din comuna Sângătin. Iacob Trifan din Șelimber 25 cenți, Samoilă Cotărlea din Prisaca 1 dol., Ioan Drăgoi din Apoldul mic, Ioan Dicu din Ciora, George Brutar din Mercurea câte 1 dol. În total s'a colectat pe această listă 84 dolari 25 cenți = 411 cor. 25 fileri.

George Micu din Indiana Harbor a colectat dela: George Micu 5 dol. Ioan și Aurelia Micu 7 dol. Moise și Ana Dragomir 5 dol. George Reu al Moanii, Ilie Berghizan 402, Ioan Reu al Giurhii, Nicolae Nan I. Moise, George Reu al Căi, Ioan Morariu 476, Ilie Bordea, Ilie Reu al Giurhii, Ilie I. Ilie Gusan, Nicolae Reu al Ciobului, Nicolae Reu al moanii câte 2 dol. Ilie Popa al Bichii 5 dol. Ioan I. Ilie Lupu 2 dol. George I. Nicolae Anghel 3 dol. Moise I. Ioan Fulea, Nicolae Parăian I. Iacob, Moise și Maria Branea, George Fara Bădicu câte 2 dol. Ilie Fulea I. Rantă 5 dol. Nicolae Luca a lui Niță, George Stanilă I. Achim, George Reciu, Ioan Stenese a Răchilei, Nicolae Anghel a lui Chica, Marie Anghel, Ilie Luca Căruntu, Ilie Luca a Liții I. Chicos câte 2 dol. Moise Luca a Liții I. Chicos 5 dol. Ilie Ciorugă labu, George I. Ilie Gopa, G. Popa Heprianu, Nicolae Fulea I. Rantă, Ioan Muntean țarcă, Ilie I. Vasile Troanca, Martin Părăian, Ioan Anghel al Hiliu, Ioan Marin al Bebie, Ioan I. Nicolae Nan, Nicolae Luca al Liții I. Chicos câte 1 dol. Ioan I. Nicalae Albu 25 cenți. Nicolae Radu al Oanii 1 dol. Ioan Luduș în 5 dol. Nicolae și Ana Vestemian 5 dol. Ioan Luca I. Niță 2 dol, toți din comuna Luduș. Ioan Baltean 1 dol. Dumitru Baltean, Moise Antinie câte 50 cenți. Nicolae Scorste 25 cenți, toți din comuna Apoldul mic, Moise Voina, Ioan Mihu, Nicolae Daiian, din comuna Sângătin, Ioan Opincariu câte 50 cenți. Ioan N. Bena, Nicolae Bena câte 25 cenți din Sebeșul sășesc. Dumitru Vracu 1 dol. Ioan Nicolae Șufana 50 cenți din Poiana. George Căpitan, Nicolae Cismaș, Iosif Iurca câte 25 cenți, din comuna Cielaca. George Danciu 50 cenți. Ioan Pora 25 cenți din Cohalm. Frații Cosma din Nucet, Ioan German din Daneș câte 1 dol. Dumitru Câmpean din Dupusdorf, Ioan Duca din Reșinar, Petru Dendiu din Roșia, Pavel Tomi din Beba, Simion Fehete din Ciugudiu, Ioan Bucovineanu din Gurahonorului câte 50 cenți. Dumitru Gradi Beba veche, Avram Cristea din Pian câte 25 cenți. În total s'a colectat pe această listă 116 dolari 50 cenți, adică 582 cor. 50 fileri.

În numele comitetului parohial și al întregului popor de aici aduc și pe această cale mulțamită maritimilor donatori, precum și parohului Ilie Popp și lui George Micu, cari cu multă trudă și osteneală au adunat banii pe seama bisericii noastre.

Luduș, la sărbătorile învierii Domnului 1911.

Ilie Tanase epitrop.

Ioan Stanciu par. gr. ort. rom.

†) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 1522/911.

[154] 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **vicenotar** în comuna **Apoldul-mic** (cercul Merceurea, comitatul Szeben) dotat cu 1000 cor. salar anual, prin aceasta public concurs și provoc pe reflectanții la acest post a-și înainta cererile lor instruite conform § 6. art. I. din 1883, respective §. 3. art. XX din 1900 și cu atestatele despre serviciile lor de până acuma subsemnatului oficiu pretorial până în 6 Iunie 1911.

Cunoașterea în vorbire și scris a limbii românește se recere necondiționat.

Ziua de alegere se va defige ulterior. Merceurea, la 12 Maiu 1911.

Primpretorul cercual:

Dr. Bruckner.

Nr. 82/1911.

(153) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **cântăreț** dela biserica gr. or. rom. Sf. Nicolae din **Brașov-Schei** din protopopiatul Brașovului escriem concurs cu termen de 45 de zile dela prima publicare în acest ziar.

Emolumentele sunt:

1. Salar de 1000 cor. pentru primii doi ani de serviciu provizoriu.

2. Locuință în curtea bisericii începând cu 29 Sept. 1911.

3. Venitele obicinuite la diferitele servicii bisericești.

Concursele se vor înainta prezidentului subsemnatului Comitet parohial, în termenul hotărât, însoțite de următoarele documente:

1. Certificat de botez;

2. Atestat de sănătate;

3. Testimoniul ultimei clase absolvate;

4. Atestat de moralitate.

5. Diploma de cântăreț, sau alt document similar, din care să se poată vedea îndreptățirea petentului de a funcționa ca cântăreț bisericesc.

6. Alte documente de serviciu.

Fiecare concurent e obligat a căn'a în biserica Sf. Nicolae în vr'o Duminecă la liturgie.

Notificările se vor face prezidentului.

Brașov, în 26 Aprilie 1911.

Comitetul parohial al bisericii române ort. res. dela Sf. Nicolae în Brassó (Brașov).

Dr. V. Saftu
prezident.

I. Prișcu
secr. prov.

Anunț de licitațiune.

În 31 Maiu v. (13 Iunie n) a. c. la oarele 2 după amezzi se va da prin licitațiune minuendă în întreprindere edificarea școlii canfesionale gr. ort. rom. din comuna **Cerghidul-mare**, comitatul Târnava mică, pe baza planului și preliminarului de spese aprobate de prea Ven. Cons sub Nr 2586 școl. și Nr. 1983/1910 de comit. adm.

Prețul de strigare 6937 cor. 36 fil.

După aceasta sumă are a se depune va-diul de 10% în bani gata sau în hârtii de valoare.

Licitațiunea se va ținea în edificiul școlii. Planul și preliminarul, precum și condițiunile de licitațiune se pot vedea la oficiul parohial.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da în întreprindere zidirea, aceluia dintre minus oferenti, în care va avea mai multă încredere.

Ajutorul de lipsă, atât lucrul cu carul, cât și cu palma îl dă comuna bis., iar plata lucrului e a se detrage din sumă totală.

Cerghidul-mare, în 17/30 Aprilie 1911.

Petru Popp
preot.

Vasilie Bâdea
epitrop.

Nr. 223/1911 prot.

(152) 3-3

Văzut:

Stefan Russu
protopop.

Aviz.

Am onoare a atrage atențiunea Onor. dame la bineasortatul meu

magazin de pălării

cu cele mai fine și nouă modeluri, precum și pălării mai simple pentru Rusalii, — cu **prețurile cele mai moderate.**

Rugând Onor. dame pentru binevoitorul sprijin, mă recomand

cu toată stima:

Modes HANNA ADLEFF

(155) 1-3

Sibiu

Strada Honterus Nrul 8

A apărut și se află de vânzare la

Librăria arhidiecezană, Sibiu

următoarele scrieri pentru popor:

Nr. 1. **Alexandria**, cuprinzând isprăvile marelui împărat Alexandru cel Mare Macedon, care s'a luptat cu craii și împărații din vechime și pe toți i-a biruit. —30

Nr. 2. **Istoria** prea frumosului **Arghir și a prea frumoasei Elena**, sau o închipuire prin care se talmăcește cucerirea Ardealului de către marele Traian, împăratul Rămului. —25

Nr. 3. **Esopia**, cuprinzând viața prea înțeleptului Esop cum și minunatele lui pilde, din care orice om poate trage multe și folositoare învățături. —40

Nr. 4. **Genoveva de Brabant**, istoria care vorbește de viața plină de suferințe a unei sfinte femei din vremea veche în pustietate și în care arată cum, Dumnezeu a apărut-o și a făcut să iasă la lumină dreptatea ei. Această carte cuprinde multe învățături bune din legea noastră creștinească. —45

Nr. 5, 6, 7. **Ravașele unui Doctor**, cu sfaturi foarte bune pentru îngrijirea sănătății și paza de boale. —30

Nr. 8 **Proverburi, pilde și zicale** de Anton Pan. —40

Nr. 11, 12, **Povestiri din Halima** cartea întâia și a doua câte. —50

Biblioteca Societății „Steaua”:

Nr. 10. **Superstițiunile păgubitoare ale poporului nostru** de George Coșbuc. —20

Nr. 24. **Din legendele neamului Hohenzollern**, prelucrare după O. Schwebel, de St. O. Iosif. —20

Nr. 25. **Flori și povești** de Ion Dragosav. —20

Cura de băi**Előpatak (Vâlcele)**

să întrebuințezi cu mare succes contra boalelor de stomach, rinichi, uretră, matac, ficat, splină, podagră și reumatism, stăgnațiuni abdomenale, precum și toate acele maladii, cari devin din nervositate!

Cura de beut cu renumita apă vindecătoare de Előpatak, — în strânsă legătură cu alte mijloace de vindecare aflătoare aici: (Băi calde și reci, aplicațiuni de cură de apă, masaje, gimnastică svediană, dietă potrivită), cu rezultate admirabile.

Sesozul de băi: 15 Maiu până 15 Sept.

Gara: Földvár și Seps-Szent-György, cu circulațiune ieftină și permanentă de trăsuri. Quartir (Logis) întreținerea ieftin și elegant! În timpul lucreșii și pe sfârșitul sesozului (dela 15 Maiu până 15 Iunie și 20 Aug. până 15 Sept.) să solvești numai jumătate din taxa de cură și muzică. — Quartirul cu 50% reducere, întreținerea și mai ieftină!

Apa minerală de Előpatak (Vâlcele) e prima între apele minerale cu conținut de acid carbonic și alcaloid de fer, se poate folosi ca un mijloc de casă și e preferită atât curată, cât și cu vin amestecată ca o beutură plăcută și recreatoare. Atât în țară, cât și în străinătate se consumă anual peste un milion de sticle! Locul de vânzare: Előpatak; se află însă de vânzare în toate orașele și prăvăliile mari.

Cu prospect serveste gratuit Direcțiunea!

(156) 1-6

Altoi de viță puternică

nobilă americană, cioplită ori cu rădăcină.

Fiecare viticultor, care are lipsă de viță puternică, liberă de peronos poră, bogat în rădăcină și bine încreșcută — pentru altoire, — să se adreseze cu toată încrederea la școala de viticuță d n Reichsdorf, proprietar **Simon Nemencz**, posta Riomfalva, unde cu prețurile cele mai moderate se află materialul cel mai bun de plantat.

Mare depozit din calitățile cele mai bune, pentru struguri de vin și masă.

Simon Nemencz,

posesorul primei școale de vierit din Reichsdorf Nr. 121 posta Riomfalva.

Cataloge la cerere gratuit și franco!

(360) 53-

Nu numai în**AMERICA**

zac banii pe drumuri, ci și la noi ușor poți ajunge milionar!

Cum se pot câștiga pe ușor 3 și 1/2 milioane?

Cumpărând dela noi o obligațiune de câștig cu premie convertită dela Banca hipotecară ungară și una dela Pesti Hazai!

Acestea sunt cele mai de valoare și cele mai căutate lozuri, fiind garantate din partea visteriei statului! Ele se vând ca pâinea caldă! Pentru a înlesni cumpărarea lor fiecăruia, le vindem de prezent pe ambele pe:

♦ 36 rate lunare de câte 10 coroane. ♦

Cele mai mari șanse de câștig!

— 9 trageri anual. —

Iată câștigurile principale: **1 milion!!**

500,000, 400,000, 300,000, 2 de 200,000, 100,000, o mulțime de 75,000, 50,000, 40,000, 25,000, 10,000 cor. și nenumărate mai mici!

Toate câștigurile acestea ajung în fiecare an la sorți în decursul celor 9 trageri, cari sunt în **5 Februarie, 25 Februarie, 25 Aprilie, 5 Iunie, 25 Iunie, 25 August, 5 Octomvrie, 25 Octomvrie, 25 Decemvrie.**

Cu plăcere vindem aceste obligațiuni sau lozuri și numai singuratic:

O obligațiune dela Banca hipotecară ungară cu 6 trageri anual pe **33 rate lunare de câte 6 cor.**

O obligațiune dela Pesti Hazai cu 3 trageri anual de **33 rate lunare de câte 5 cor.**

Cine ne trimite rata primă, — adevă suma de 10, 6 sau 5 cor., — aceluia îndată îi trimitem **Lista de rate legală**, în care se induce Seria și Numărul lozurilor ce i-s'a vândut pe baza căreia imediat ia parte la joc. Deja după achitarea ratei prime este îndreptățit cumpărătorul la proximele trageri, iar câștigurile cu care i-s'ar trage lozurile, sunt în întregime ale lui. De sine se înțelege, că achitând și ratele viitoare regulat în fiecare lună, va jucă neîntrerupt un șir lung de ani de zile, putând câștiga cu acelaș loz și de mai multe ori. După trei ani, când cumpărătorul a ajuns să plătească toate ratele, (cine vrea, poate plăti și mai multe rate deodată), va primi dela noi lozurile, respective obligațiunile originale și va jucă mai departe, fără ca să trebească a mai plăti ceva! Până la achitarea tuturor ratelor obligațiunile originale se păstrează în cassa noastră de fier sub controla statului. Obligațiunile sau lozurile acestea au o valoare permanentă și se pot vinde oricând cu prețul de bursă, sau se pot lombardă, zalogi.

Zot lozul trebe să se tragă și să câștige necondiționat!!

Nime să nu întârzie cu trimiterea ratei prime, pentru a putea lua parte la tragerile din luna viitoare!

Cu zecile, ba chiar cu sutele ne vin comandele în fiecare zi dela sărac și bogat, dela știutor de carte și neștiutor, dela toți aceia, cari doresc a-și ușura greul vieții!! **Fiecare poate câștiga milioane!** Nu Vă resgândiți mult! Fiecare să-și încerce norocul! Nu ști din ce tufă sare iepurile! Grăbiți deci, căci tragerile viitoare vor fi în 5 și 25 Iunie.

Comandele se pot face pe couponul dela mandatul postal (asignațiunea de bani) trimițându-se rata primă, — adevă suma de 10, 6 sau 5 cor. și scriindu-se adresa corectă și legibilă. Pentru achitarea celorlalte rate vom trimite stimaților cumpărători ceuri postale, prin ceace vor cruță spesele de porto.

Cu deslușiri stăm gratuit la dispoziția fiecăruia.

Ústredná Banca Úcastinný Spolok,
Budapest V., Sas-u. 24 sz.

(150) 2-3